

**Millijonar razdelil svoje imetje reve-
m.** Angleški grof Ennismor, sin lorda Lisboola, eden od najbolj bogatih Angležev, je daroval svoje ogromno premoženje novoustanovljeni dobrodelni organizaciji, ki se imenuje »Društvo bližnjega«. Ta organizacija bo razdelila grofovo imetje med siromake. Istočasno se je odpovedal grof grofovskemu dostojanstvu in je pozval tudi druge angleške plemenitaše, da se naj ravna-
jo po Kristusovih naukih.

**Raziskovanje južnega tečaja prelože-
no na poletje.** Ladja »Eleonor Bolling«, ki zalaga raziskovalce južnega tečaja pod vodstvom Amerikanca Byrda z vsemi potrebščinami, se je vrnila v soboto, dne 16. februarja iz Kitovega zaliva v Dunedin na Novi Zelandiji. Tako ko bo natovorila živila, se bo zopet vrnila v Kitov zaliv k raziskovalni ekspediciji. Kapitan tega parnika je izjavil, da bodo raziskali južni tečaj s pomočjo letal šele bodoče poletje, ker za tedaj upajo na najbolj ugodne vremenske prilike. Prvi cilj, kojega hočejo raziskovalci doseči sedaj v zimskem času, je točka, kjer je ponesrečil kapitan Scott. Izredno vreme, ki je objelo letos celi svet, ovira tudi raziskovalce južnega tečaja.

Listnica uredništva.

Vse dopise in objave, ki niso bili objavljene v tej številki, bo prinesel »Gospodar« prihodnjič.

Nove knjige.

Slovenska pesmarica. Ravno kar je izšla knjiga »Slovenska pesmarica«, zbirka najpriljubnejših narodnih in umetnih slovenskih pesmi, uredil Ante Beg. Cena nevezanemu komadu je 40 Din in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

ZA RAZVEDRILLO
Je že tako! Človek mora od časa do časa pograbit palico, jo mahnuti ven med ljudi, da izve kaj novega. Pa sem jo mahnil oni dan, ko je pošteno snežilo. Kmalu dohitim moža, ki je kar korajžno čikal in pršil tobakove slinice okoli sebe, ko da se je hotel zavarovati proti mrazu in snegu. Beseda je dala besedo in tako mi je mož konečno začel dobrodušno pripovedovati, kaj se mu je nekoč pri čikanju pripetilo. Nek prijatelj, naj kar povem, da je bil to sam gospod kaplan dotičnega kraja, je imel na vado, da je spravljal ogorke in ostanke cigar, pa jih nosil, včasih kar cel zavitek obenem, temu možu. Ta pa jih je skupno z drugimi že prežvečenimi čiki spravljal na polici v hlevu. Zaloga je bila torej vedno polna. Samo stegnil je mož z roko, pa je bil čik v ustih. Neko jutro pa se možu iz čika, ki je bil čutiti nenavadno mehak, izcedi v usta (ki niso bila posebno razvajena) neprijetno dišeča in grenka snov, pa čim bolj žveči, tembolj je neprijetno. »O ti presneti gospod, kaj pa so to pot prinesli! Saj že pravim, na nikogar se ni zanesti, že na

gospoda kaplana ne!« je mož godrnjal, dokler ni vsega mogočno izpljunil. — »Brrr, kosmata kapa, kurja smrt!« zavpije, kajti ni bil oni gospod kriv takšnega čika, ampak kokoš, ki je bila zletela na polico in na nji nekaj odložila. No, kako naj rečem, ni bilo jajce, ampak manjše od jajca, ne, bilo je čisto podobno čiku, a le ni bilo pravi čik. Od takrat naprej pa je bil mož vse bolj previden in je vselej čik z roko potipal, in če se je ta reč v roki »združnila«, je bilo sumljivo, da ni iz dobrodejne tobakove rastline, ampak iz druge fabrike. — In mož je mogočno pljunil pred se, prav tako kot takrat, pa sva si segla v roko in se razšla. Mene pa je ta prigodba vso pot zabavala, da nisem čutil mraza in snežnega meteža.

Z zaslužen nagrado je bila odlikovana stara glavna kolektura drž. klasne loterije Bankovno komanditnega društva A. Rein i drug v Zagrebu radi svojega dolgoletnega vestnega delovanja, s katerim je pridobila zaupanje v javnosti cele države ter ima med čitatelji našega lista mnogo stalnih odjemalcev. Igralcem dr. klasne loterije, ki so stopili s to tvrdko v stik, se more ta le najtopleje priporočati ne samo radi njene solidnosti, ampak tudi, ker jo stalno spremlja dobra sreča ter je tekom let izplačala strankam mnogo velikih dobitkov.

Cene in sejmska poročila.

**Mariborsko sejmsko poročilo z dne 22. sve-
jana 1929.** Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 13 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči od 5 do 7 mesecev stari 300 do 400 Din, 1 kg žive teže od 10 do 12.50 Din, 1 kg mrtve teže od 16 do 18 Din. Prodanih je bilo 9 svinj.

Jajca so dosegla v tej zimski bajno višino v cen 3 Din.

Cene svežim kožam. Lahke goveje kože so po 16 Din, težke po 17 do 18 Din, telečje po 24, svinjske po 21—22 Din 1 kg.

Cene lesu. Na lesnem trgu je povpraševanje za to-le blago: hrastovi pragi holandskih dimenzij; velike količine hrastovih podnic 50 meja, 43, 53, 63 mm, 2.65, 2.85, 2.90 mm, 18—28 cm; testoni vsake količina; zamana bukovica od 40 do 100 mm, od 2 m naprej s toleranco 10% kratkega blaga; mehki les tombante 12, 18, 24, 38, 48 mm; morali, polorali in remeljni; hrastovi frizi 25% kratkih, od 30 do 60 dolžine, širine pa malo 4, 5, večinoma 6, 7 in 8 cm, 80% I, ostalo II. Za drva se plačuje sedaj 16 Din nakladna postaja (polusveža), za oglje 80—85 meja.

Žitne cene. Gornjebaška pšenica velja 250, na nekaterih postajah tudi 252.50, sremska 250—252.50 nakladna postaja. Banatsko blago se nudi po 245—247.50. Cene koruzi so za 5 par višje. Bosanski oves je po 247.50.

★

Poškodbe mraza na vinski trti.

Stari ljudje pravijo, da ne pomnijo takega mraza kot je bil letošnji zimo. To je nepobitna toda žalostna resnica. Že v prvih začetkih zime je nastopal o-

ster mraz, kakršnega nismo bili v poprejšnjih zimah vajeni. Svoj višek pa je dosegel dne 11. februarja, kateri dan je bil usodepoln za ljudi, živali in rastline. Omenjenega dne so kazali »mrazomeri« okroglo 30 stopinj C pod ničlo. Ne samo ta dan, ampak večji del letošnje zime, je bil prava katastrofa za naše kmetijstvo.

Poglejmo, kakšno škodo je povzročil v gorici. Znaki poškodb mraza na vinski trti so očitni že sedaj, bolj še pa bodo takrat, ko bo nastopilo toplejše vreme. Kako se spozna poškodba po mrazu na vinski trti? Vzame se oster nož in se prereže oko čez polovico od vrha proti dnu. Ako je prerezano oko, ki je sicer v sredini zeleno, temnorujave barve, je znak, da ni več živo — je zmrzlo. Ako se prereže rozga in se vidi med lesom in skorjo temnorujavo črto, je to znak, da so tudi rozge (enoletni les) trpele vsled mraza, ker je uničena živa plast (kambij). Še nevarnejši je slučaj, če se opazijo na prerezu rozge rujave lise, kar znači, da je cela rozga uničena. Če se še odloči skorja raz dvoletnega in starega lesa in je spodaj rujave barve, potem to pomeni uničenje cele trte.

Tozadevne preiskave so se izvršile v vinogradu vinarske šole v Mariboru, pri katerih se je pokazal presenetljiv rezultat. Oster mraz ni prizanesel prav nobeni trti, naj si bo ta ali ona sorta, stoječa v nižini ali višji legi. Posebno so prizadete bujnorastoče sorte in sorte, ki imajo puhel, mehke les. Tako so zelo močno poškodovane sledeče: mozlavec, neuburgovec, beli burgundec, silvanec, veltlinec, portugalka, rulandec in traminec. Pri omenjenih sortah niso šla samo očesa po zlu, ki so mestoma pri prerezu naravnost črna, ampak je tudi na enoletnem in celo dvoletnem lesu živa plast med skorjo in lesom čokoladno rujave barve. Ostale sorte, kot so: žlahtnina, renski rizling, laški rizling, muškati, frankinja in muškati silvanec niso tako močno poškodovane; najde se še mnogo zdravih nepoškodovanih oces. Značilno je to, da so očesa in enoletni les na prisojni strani mnogo več trpeli vsled mraza kot na obratni strani. To pa vsled nagle spremembe v toploti, radi obsevanja solnca. Celotno komaj vidne špranje ali razpoke je opaziti v skorji rozg. Trditev, da bi kje mogoče debela plast snega obvarovala omenjene škode, je malo verjetna, ker največji mraz je nastopal pred padanjem zadnjega snega. Pri tem še pomislimo na visoke krake, ki so ponekod zelo v navadi radi nepravilne rezi, potemtakem nam ni mogoče misliti na kake izjeme. Kaj naj storimo sedaj? Rešimo, kar se rešiti da! Običajen čas rezi je že tukaj. Važno in prevdarno delo čaka našega vinogradnika. Ker pa ni sigurno, katera očesa bodo sploh pogonala, zato bo najboljša, da se izjemoma letos z rezjo ne prenačimo, ker v nasprotnem slučaju škodo še povečamo. Izkušnja namreč uči, da v velikem mrazu še vseeno ostanejo na nekaterih mestih rozge očesa nepoškodovane. Zato se priporoča vsakemu vinogradniku, naj se najprej prepriča v lastnem vinogradu na več mestih o poškodbah vsled

mraza in šele nato naj začne temu primerno z rezjo.

Pri ugotovitvi pozebe očes na zgornjem delu rozge, kar se navadno dogaja, je najboljšje rezati samo na večjo število krajših reznikov z 2—4 očesi, ne pa puščati locnov, četudi bi to zahtevala sorta ali jakost trsa. V slučaju, če so sumljiva tudi spodnja očesa, pustimo pri močnih trsih daljše reznike z 4—6 očesi in po dva daljša locna; pri slabotnejših trsih pa režemo kolikor le mogoče visoko na reznike. Istotako se naj postopa pri pozebi enoletnega lesa, kjer se s primerno rezjo še marsikaj da rešiti, toda uspeh ni več tako zasiguran. Rezervni čepi za nadomestni les se naj pustijo kolikor mogoče številni in daljši kot po navadi.

Posebno pažnjo bo treba pozneje obračati na mandanje (pletje) letnih mladice, ko bodo številna speča očesa izbila iz starega lesa. Kratko rečeno: Ta rez naj bo začasna, ki se bo pozneje pravčasno morala nadoknaditi. Na kako rodovitnost ni mnogo upanja, to pa tem manj, ker bodo po večini pogrnala postanska očesa, ki po navadi niso rodovitna. Gre naj v prvi vrsti za tem, da se trta ohrani pri življenju in da imamo les za prihodnja leta. — N. J.

*

Gospodarska obvestila.

Odlikovani zadrugarji. Ob priliki 10-letnice ujedinjenja so bili na predlog kmetijskega ministra odlikovani z zlato medaljo ti-le slovenski zadrugarji: Jakob Rajh v Ljutomeru, Mihael Hrašnik v Laškem, Ivan Škrabec v Starem trgu pri Ložu, Josip Stoklas v Šmarju pri Jelšah, Ivan Brenčič na Vrhniki, Franc Šparl v Jarenini, Anton Jakopič v Dobropoljah, Ivan Čuš v Hlaponcih, Josip Poznič v Gradišču pri Lukovici, Anton Toman v Konjicah, Ivan Simonič v Semiču, Tomaž Korpar v Osluševcih pri Ptuju, Jakob Jan v Gorjah pri Bledu, Ivan Rotovnik v Legnu, Anton Umnik v Šenčurju, Simon Prešeren v Poljčanah, Martin Colarič v Kostanjevici, Alojz Mihelčič na Bregu pri Celju, Ivan Kolenc v Črensovcih, F. Tolas v Dobovi, Mihael Gjorek v Murški Soboti, Dominik Kotnik v Guštajnu, Ivan Šinkovec v Ambrusu, Martin Steblovnik v Šmartnem ob Paki in Iv. Lovrač v Mediji-Izlake.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš opozarja svoje člane, da je treba modro galico naročiti najkasneje do zadnjega februarja. Pri naročilu je za vsak kilogram nadati 2 Din. Kdor se bo priglasil pozneje, zanj bo veljala dnevna cena, ki pa bo znatno višja. Ker bo letos na trgu malo blaga, bo galica dražja kot lani; koliko bo stala, družba še ne ve povedati, ker ji še ni znano, koliko popusta se ji bo dovolilo pri carini. Vinogradniki! Ne zamudite galico naročiti še v tem mesecu, sicer jo boste morali zelo drago plačevati!

Enodnevni tečaj za rez v vinogradu se vrši dne 18. marca t. l. na oblastni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter bo trajal od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Potrebni, ki izkažejo to s potrdilom pri

stojnega občinskega urada, dobe prispevek za hrano.

Zadružništvo in produkcija umetnih gnojil. Največja italijanska pokrajinska zadružna zveza, to je Zveza italijanskih kmetijskih zadrug v Piačenci ima 17 tovarn za umetna gnojila in sicer za superfosfate. V teh zadružnih tovarnah se producira ena četrtina vse italijanske produkcije superfosfata. Na ta način je zadružništvu mogoče, da odločilno vpliva na trg umetnih gnojil in da preprečuje drugim tovarnam, da bi samovoljno določale cene in pogoje v škodo kmetovalca.

Ravnanje z zmrznjenim sadjem. — Vsled hudega mraza je v slabih shrambah letos mnogim kmetovalcem sadje namrznilo ali popolnoma zmrznilo. Namrznjeno sadje se naj spravi v zmerno tople prostore, da se počasi odtali, nato se pa zmelje in spreša. Sade pa, ki je popolnoma zmrznjeno, ni primerno niti za izdelovanje sadjevca. Edini način uporabe je, da ga zmeljemo in napolnimo v kadi (sode) v svrhu pokipenja. Ko bode povrelo, napravimo iz njega žganje!

Ravnanje z zmrznjenim krompirjem. V letošnji hudi zimi je naše kmetovalce zadela med drugim velika nesreča tudi v tem, da je v shrambah spravljene krompiri večinoma zmrznili. Ta huda nesreča nam bodi v opomin, da v bodoče krompir tudi z ozirom na zimo boljše shranimo. Kaj naj storimo z zmrznjenim krompirjem? Le redkokedaj je uničil mraz toliko krompirja kot letos, zato je pa težko kaj pametnega priporočiti, da bi se vse te množine lahko izkoristile. Zmrznjeni krompir se samo za krmiljenje ali za fabrikacijo špirta lahko uporabi. Ker pri nas v Sloveniji ni v bližini tovarne za špirit, torej to ne pride v poštev, ne preostane torej drugega, nego da ta krompir pokrmimo. Zmrznjeni krompir pa moremo zelo previdno polagati in v mali meri. — Kmetovalci imajo navado, da napravijo rezanico in to pomešajo med sečko (reznica iz slame) ali pleve. Med plevami se rezanica malo odgreje, ne pa v toliki meri kakor bi bilo priporočljivo, vedno ostanejo ledeni kosi vmes. Goveja živina to mešanico hitro žre in vsled premrzle hrane nam oboli ali breje živali zvržejo. Bolj priporočljivo je, ako zmrznjeni krompir operemo in parimo (v parilniku) in takoj uporabimo za krmiljenje. Ker je staničje krompirja vsled mraza po odtajenju uničeno, rad gni. Vsled tega ne prenaša daljših transportov v oddaljene tovarne za špirit v toplem vremenu. Zmrznjeni krompir je za seme neuporaben.

DOPISI

Maribor. Dobra srca Mariborčanov so se zopet pokazala v tej hudi zimi v veliki meri. Od vseh strani prihajajo darovi za preskrbo revnih in bednih s čajem in drugimi potrebščinami. Vse pozdravlja delovanje mestnega župana g. dr. Juvana in občinskega sveta, ki je ustanovil čajnice in ogrevalnice za siromašne. Za kar prve 4 dni se je razdelilo med reveže do 6000 porcij čaja in kruha. — V Mariboru se je pojavilo tud pomanjkanje drv. Sko-

ro vse zaloge lesa za kurivo so zadnji čas pri mariborskih lesotrzcih pošle. Iz okolice pa je bilo dovažanje otežkočeno, ker leži po gozdovih na Pohorju in Kozjaku sneg nad 1 meter visoko. Radi tega so cene drvam precej poskočile. — Volkovi v mariborski okolici ni bilo. Ker se še vedno širijo glasovi o volkovih v mariborski okolici, moramo resnici na ljubo povdarjati, da so volkove videli samo lahkoverni ljudje. Če si vprašal Kamničana, ali so tam volkovi res raztrgali kar tri ljudi, je odgovoril, da v Kamnici ne, ampak tam pod Pohorjem v Hočah so volkovi raztrgali pismonošo in dve ženski. A v Hočah o vsem tem nihče nič ne ve. Tako je pač samo ljudska domisljija videla volčjo zalego, a volkov tu sploh ni bilo. — Dve novi veliki stavbi v Mariboru. Gostilničar pri »Črnem orlu« gospod Zemljiš namerava v letu 1929 dograditi na svojo hišo še eno nadstropje na celi črti v Slovenski ulici in na Grajskem trgu. Tako bo na novo nad 20 sob za prenočišče, a v spodnjih prostorih bode zgradil srednje veliko dvorano. Gostilničar in mesar gospod Vlahovič bo pa na voglu Aleksandrove in Meljske ceste, tam kjer kmetje ob sejmskih dneh postavljajo živino, zgradil nov visok hotel z gostilno in prenočišči. Z zgradbo misli začeti že v spomladi. V koroškem predmestju proti Kamnici bodo zasebniki po dosedanjih načrtih in prošnjah gradili to leto okoli 10 novih hiš, istotako v magdalenskem predmestju proti Betnavi. — Novo za mesarje. Odslej naprej ne sme na mariborskem trgu prodajati mesa na stojnicah mesar, ki kolje živino izven Maribora. Na ta način izgubijo stojnice ob sredah in sobotah mesarji iz okolice. Ta odredba je bila potrebna, ker tržno nadzorstvo ni moglo jamčiti, da je meso, ki se je pripeljalo od zunaj, bilo vedno od zdrave živine. — Novi sejem, ki se je nedavno vpeljal tudi vsak peti torek v mescu, se je dobro obnesel. Dasi ravno je to novotarija, vendar se je med živinorejci takoj upeljala in kmetje so prignali že prvi dan nad 200 glav lepe živine. Tudi kupcev je bilo precej in to celo iz Avstrije in Italije. — Knjižnica Prosvetne zveze. Priporočamo našim prijateljem, da se poslužijo knjižnice naše Prosvetne zveze, ki se nahaja v palači Zadružne gospodarske banke v I. nadstropju. Odprta je vsak od 8. do 12. in od 15. do 17. ure. Za izposojevanje so ljudem na razpolago najboljše knjige vseh vrst. — Porotne obravnave v Mariboru so se preložiše radi pomanjkanja premoga od 4. marca na 2. april. Zasedanje mariborske porote bode bolj kratko, ker ni na dnevnem redu mnogo slučajev. V Celju pa sploh ne bo spomladi nobene porote, ker ima tamosnje sodišče samo eden slučaj, ki ga pa odstopi mariborski poroti. Po novem zakonu, ki bo stopil v veljavo z novim letom 1930, pa se porotna sodišča, kakoršna so bila dosedaj, sploh odpravijo. — Novi župnik pri Sv. Petru niže Maribora vli. g. A. Tkavec bo nastopil župnijsko šele začetkom aprila, a ne marca, kakor je bilo prvotno določeno. — 25-letnico zvestega službovanja je obhajal te dni gospod Franc Kelbič, šolski sluga na mariborski gimnaziji. Gospodu Kelbiču, ki je zvest naš čitatelj, iskreno čestitamo! — V mariborski bolnišnici so letošnjo zimo imeli večje število bolnikov, ki so zmrznili v snegu ali v službi. Bilo je že tudi več smrtnih slučajev radi mraza. Nekateri so zmrznili roke in noge, da bodo ostali reveži celo življenje. Prejšnji teden so pripeljali v bolnišnico zopet takega reveža. Kovaški mojster in posestnik Čelofiga iz Rogoze pri Mariboru je padel blizu hočkega kolodvora v globok jarek ob cesti, iz katerega se ni mogel eršiti. Ko so ga ljudje našli, so mu bile zmrznjene roke in noge. — »Slov. Gospodar« pridobiva tudi v Mariboru in v okolici mnogo novih naročnikov. Posebno delavci, ki si ne morejo naročiti drugega dnevnika, si naročajo pridno naš list, ki je začel prinašati tudi novice iz Maribora. Prijatelje in stare naročnike prosimo, da pridobivajo med znanci nove naročnike. Naročnino se lahko plača v Cirilovi tiskarni na Koroški cesti št. 5. — Zla-